

Regionaalhaiglas tehakse igal aastal vereülekannet rohkem kui 4000 patsiendile.

Enamasti vajatakse vereülekannet operatsioonidel, et kompenseerida operatsiooni ajal toimunud verekaotust, nt südameoperatsiooni korral tehakse 1/3 patsientidest vereülekanne. Kuid vereülekannet võib vaja minna ka tõsiste vigastuste ja nendega kaasneva verekaotuse puhul.

Mõned patsiendid vajavad vereülekannet seoses haigusega, mille tõttu on neil normaalne vereloome protsess organismis takistatud, nt aneemia, leukeemia, vähi- ja maksahaiguste jm puhul. Vereülekanne võtab aega 1 kuni 4 tundi sõltuvalt ülekantavate komponentide liigist ja kogusest. Pärast vereülekannet peate jääma vähemalt 3 tunniks jälgimisele. Teile kantakse üle verepreparaate, mis on Teile individuaalselt sobivad.

Vereülekanded mööduvad enamasti ilma kõrvalmõjudeta, kuid sarnaselt teiste meditsiiniliste protseduuridega võib ka vereülekannet tehes esineda kõrvalnähte. Kui Teie enesetunne vereülekande käigus halveneb (nt tekivad hingeldus, palavik, külmavärinad, naha sügelus jne), teavitage sellest koheselt vereülekannet teostavat personali.

Väga harva võivad tekkida tõsisemad probleemid, nt viiruste ja infektsioonide ülekanne doonorilt nn peiteperioodil kogutud verega, kuid tänapäevaste uuringute taseme juures on selle tõenäosus väga väike.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Koostanud:
SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla
J. Sütiste tee 19
13419 Tallinn
www.regionaalhaigla.ee

Infolehe on kinnitanud SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla õendus kvaliteedi komitee 18. veebruaril 2021. a.

Infoleht vereülekannet vajavale patsiendile

Üldine teave

**Patsientide sagedasemad
küsimused seoses
vereülekandega**

Vereülekanne on protseduur, mille käigus manustatakse Teile veresoonde doonori verd. Verd kantakse üle verekomponentidena: erütrotsüüdid, trombotsüüdid, vereplasma ja hüübimisfaktorid. Igal verekomponendil on teatud raviomadused, millest lähtuvalt neid kasutatakse. Vereülekannet kasutatakse ravimeetodina igas vanuses patsientidel.

Kuigi teadlased on pikka aega üritanud leida efektiivseid vereasendajaid, on vereülekanne ainus võimalus organismi verevarude taastamiseks suure verekaotuse korral.

Iga inimene kuulub ühte järgnevatest veregruppidest: A, B, AB või O. Samas on iga isik kas Rh-positiivne või Rh-negatiivne. Seetõttu peab Teile ülekandeks kasutatav veri sobima Teile veregrupiga.

Verd koguvad, testivad, säilitavad ning verekomponente valmistavad verekeskused.

Doonorilt kogutud verd kontrollitakse ja uuritakse hoolikalt infektsioonide ja viiruste ülekande vältimiseks. Doonorivere ohutuse tagamisel on olulisel kohal Eestis kasutatav tasustamata ja vabatahtlik doonorlus, mis uuringute põhjal on ohutum võrreldes tasustatud doonorlusega.

Korduma kippuvad küsimused

Miks ma vajan vereülekannet?

Väikest verekaotust (1–1,5 liitrit) talub inimese organism suhteliselt hästi. Suurema verekaotuse korral on parim viis selle kompenseerimiseks vereülekanne.

Kas vereülekanne parandab minu tervislikku seisundit?

Vereülekande efektiivsus on teatud kliiniliste seisundite korral väga suur. Teie raviarst kaalub põhjalikult Teie seisundist lähtuvalt vereülekande vajadust ja võimalikke riske ning teeb kaalutletud otsuse.

Kas vereülekanne on ohutu?

Kõige suurem risk vereülekande juures on oht saada vale veregrupiga verd. Risk viiruste ja infektsioonide ülekandeks on väike, kuna verekeskuses kontrollitakse iga doonori verd. Näiteks oht vereülekandel saada B-hepatiiti on 1:500 000, C-hepatiiti 1:30 000 000 ja HIV-i 1:5 000 000.

Kuidas saavad arstid ja õed tagada mulle õige vereülekande?

Enne vereülekannet kontrollib personal korduvalt Teie veregruppi, isikuandmeid ja ülekantavaid verekomponente. Vereülekande käigus jälgitakse pidevalt Teie tervislikku seisundit. Pärast vereülekannet kontrollib personal veelkord Teie tervislikku seisundit, vajadusel tehakse ka vereanalüüs.

Kas mul on alternatiive vereülekandele?

Praegu ei ole olemas inimese verd asendavaid aineid. Mõnikord saab operatsiooni käigus kasutada ära Teile enda verd. Samuti võib arst kasutada teatud ravimeid verekaotuse vähendamiseks.

Kuidas ma saan omalt poolt kaasa aidata vereülekande vajaduse vähendamisele või ärahoidmisele?

Enne plaanilist operatsiooni sööge hästi tasakaalustatud toitu, raviarsti soovitusel vajadusel ka rauapreparaate. Kui Te kasutate regulaarselt vere hüübimist pärssivaid ravimeid, tuleks arsti loal nende tarvitamine katkestada, et vähendada verekaotuse riski.

Kas vereülekandega võib kaasnedä soovimatuid kõrvalnähte?

Vereülekandega saadavate positiivsete efektide kõrval võib esineda ka ootamatuid ja soovimatuid kõrvalnähte: palavik, allergilised reaktsioonid, enesetunde halvenemine. Nende sümptomite ilmnemisel katkestab õde vereülekande ja arst määrab vastava ravi.